

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ:
КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ
2014-2016.ГОДИНА**

Преглед развојних пројеката и мера

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.3.1 Оснивање кластера, јавно-приватног партнерстава или других форми удруживања (стварање социјалних предузећа, рециклажни центри, логистички центри за пољопривреду итд.)
Назив пројекта	Оснивање кластера, МСПП удружења и непрофитних удружења
Циљ пројекта	Искуство земаља у окружењу нам говори да је кластеризација један од модела успешног привредног развоја и да се спроводи путем географског или гранског груписања производних и услужних делатности као и образовних, локалних или државних институција и сл. ▪ Повезивање предузећа у Кластер омогућује свим учесницима а посебно малим и средњим предузећима: ▪ проширење тржишта, ▪ раст продуктивности, ▪ предност при изласку на тендере, ▪ приступ фондовима за развој и повољнијим кредитима, ▪ заједничко улагање у развој, ▪ равноправан – партнерски однос у склапању уговора са домаћим и инопартнерима, ▪ снижавање трошкова за обуку, ▪ маркетиншко деловање, ▪ усаглашавање и увођење стандарда итд.
Кратак опис пројекта	Један од најзначајнијих разлога због којег региони треба да размишљају и раде на кластерима је конкурентска предност на глобалном тржишту. Излазак на тржиште је омогућен свакоме ко задовољава захтеве тог тржишта. Мала и средња предузећа, па чак и велика предузећа, најчешће нису у стању да самостално испуне све те захтеве. Управо због тога предузећа теже да се лоцирају једна близу других, укључујући и конкуренте, зато што су предности спољне економије и приступа раду и знању важније од недостатака типа да конкуренти могу украсти њихове запослене или открити њихове пословне тајне. Оваквим пројектом локалне самоуправе у Републици Србији могу да узму активно учешће у реализацији овог пројекта и да у складу са својим плановима локалног привредног развоја, подстакну развој нових кластера или помогну функционисање већ постојећих, како би се позитивни ефекти кластеризације привреде осетили што пре у Републици Србији.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор и др. Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка;
Активности на пројекту	Удруживање може донети широк спектар користи свим укљученим странама као и привреди уопште. Неке од њих су: ▪ Повећани нивои стручности. Ово пружа удруженим компанијама боље познавање ланца набавке и

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

	омогућава компанијама да уче једна од друге и да међусобно сарађују. - Способност предузећа да удруже комплементарне снаге и да уговарају радове већег обима за које се појединачно не би могле надметати у јавном конкурс. - Потецијал за производњу на велико (економија обима) који се може реализовати кроз специјализовану производњу у свакој од фирми, кроз заједничку набавку сировина уз велике попусте или кроз заједнички маркетинг. - Јачање друштвених и осталих неформалних веза, што води ка стварању нових идеја и нових фирми. - Бољи проток информација у оквиру кластера, на пример, омогућавају финансијерима да препознају добре предузетнике а пословним људима да нађу добре испоручиоце услуга. - Обезбеђивање финансијских олакшица за ову врсту удруживања, кроз: смањивање административних и комуналних такси, накнада, кроз ефикаснији рад градске администрације и сл.; - Подршка (правна, саветодавна, финансијска) локалне самоуправе у припреми конкурсне документације за програме/пројекте, а које расписују релевантне институције АП Војводине, ЕУ, иностране владе, међународне институције и сл.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Кластери имају за циљ обједињавање на хоризонталној и вертикалној основи различитих субјеката понуде, производа и услуга, како би се повећала додатна вредност њиховог заједничког производа. Резултат успостављања и развоја кластера су значајни ефекти који позитивно утичу и на предузећа у кластеру и на цео регион где се кластер налази: - Нижи трошкови пословања, набавка се врши на нивоу кластера што подразумева нижу цену и јефтинији транспорт за значајно повећане количина материјала, опреме, делова итд., - Смањење залиха материјала јер се успостављају чврсте везе са добављачима на нивоу кластера, - Повезивање и ангажовање, на нивоу кластера, агенција и предузећа за пружање специјализованих и уобичајених услуга (маркетиншке, књиговодствене, консултантске, стручне и друге услуге) што смањује трошкове предузећима учесницима кластера, - Нижи трошкови развоја нових производа и услуга (на пример: група предузећа пројектује и развија алате за потребе друге групе предузећа унутар кластера који појединачно или у целини развијају производни

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

	процес, а трећа група предузећа ради на паковању, дизајну, каналима дистрибуција итд.), ▪ Дифузија технологија (размена техничко-технолошких знања и информација), ▪ Излазак на инострана тржишта, проширење тржишта и прилике за нове пословне везе (наступ на тржишту као кластер омогућава повољније услове склапања уговора, заузимања већег тржишта, повећану конкурентност..), ▪ Могућност извођења већих инвестиционих и развојних пројеката у региону (било који развојни пројекти на нивоу региона се лакше изводе када велики број предузећа заједно учествује у извршењу) , ▪ Приступ фондовима (кластери имају предност приликом финансирања из различитих фондова), ▪ Повољнији кредити (кластери могу добити повољније кредите него мала и средња предузећа појединачно). ▪ Повећање броја радних места, ▪ Већа разноликост процеса, производа и врста рада.
Индикатори	1. Идентификовати могућност успостављања кластера унутар региона: • Идентификовати потенцијал за успостављање кластера, • Начинити моделе и мапе системских веза, • Проценити себе наспрам других региона и наспрам конкурената. 2. Активности на успостављању кластера: • У регионима где постоји критична концентрација предузећа успоставити кластер асоцијације, • Учинити формалним постојеће комуникационе канале, • Унапредити сарадњу међу предузећима - развој мрежа.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.3.3 Брендирање града као повољног амбијента за инвестирање
Назив пројекта	Корпоративна друштвена одговорност као неизоставан део доброг имиџа предузећа
Циљ пројекта	Упознавање са основним начелима и значајем корпоративне друштвене одговорности у МСПП. Искуство је показало да, у доба глобалних интеграција, није могуће примењивати уобичајене начине пословања: локалне кризе веома брзо постају глобалне, а економски проблеми су уско повезани са еколошким и социјалним; последица тога је да пословни, јавни и непрофитни сектор више не могу деловати одвојено један од другог, да би на њих адекватно реаговали.
Кратак опис пројекта	Друштвено одговорно пословање је приступ који омогућава МСПП да, делујући у партнерству са другим секторима се успешније суочи са изазовима које им поставља такво тржиште. То је концепт који подстиче МСПП да буду иновативни, охрабрују одрживи развој, одговорно управљају ризиком и смањују трошкове, постижући тако боље пословне резултате за клијенте и предузеће, али и за заједнице у којима раде.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Упознавање са појмом и значајем примене праксе друштвено одговорне компаније у савременим условима пословања у Републици Србији, Корпоративна етика и друштвено одговорно пословање, Примена стандарда друштвено одговорног пословања у МСПП
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикување материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Извештавање о друштвеној одговорности за МСПП треба да буде саставни део ширег процеса ком су дугорочно посвећени – сталног унапређења Стратегије друштвено одговорног пословања и друштвено одговорних пракси, у складу са потребама циљних и интересних група и појединаца, тј. свих доносиоца одлука и захтевима тржишта и друштвеног окружења. Резултат пројекта је да МСПП на јасан и транспарентан начин представе све активности и иницијативе које су реализовали у току једне године.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатори	Унапређење и усвајање: • Корпоративног управљања; • Одговорност према клијентима; • Одговорност у радном окружењу; • Одговорност према локалним заједницама; • Одговорност према животној средини.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.4.3. Унапредити људске капацитете институција за подршку привреде и за развој МСПП у Граду – (ОЛЕР, Развојна агенција Града Сомбора, Удружење предузетника и сл.) кроз стручне едукације, студијске програме, у циљу конкурсисања на домаће и међународне пројекте
Назив пројекта	Развој предузетништва у светлу европских интеграција и основе политика Европске уније за мала и средња предузећа
Циљ пројекта	Стицање нових знања и вештина, обезбеђење основних познавања процеса европских интеграција, основних политика које чине основе интеграционог модела и њених институција, као и европских политика за развој МСПП, припрема МСПП за коришћење фондова ЕУ и сл.
Кратак опис пројекта	Основ развоја свих МСПП су хумани ресурси. Усвајање нових и ширење постојећих знања, као и увођење иновација у раду, кључни су фактори одрживости свих делатности у условима економског глобализма. Како се економија све више обликује према ЕУ и глобалним стандардима, то се повећава улога науке и технолошких достигнућа у њеним производним процесима. Низак ниво знања и вештина МСПП у области нових технологија, производње и законитости и трендова ЕУ тржишта, тренутно спадају у важније ограничавајуће факторе даљег развоја економије Србије и Града Сомбора.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка;
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка;
Активности на пројекту	Стварање Европске уније (Копенхашки критеријуми, Европски интеграциони процеси за Западни Балкан, Политички и економски аспекти проширења ЕУ, Институције ЕУ) Историјат проширења Европске уније (Критеријуми за приступ и праћење напретка кандидата, Процес преговора) Финансијски ресурси политике проширења ЕУ, Инструменти за предприступну помоћ-ИПА Мала и средња предузећа као мотор економског развоја у ЕУ и европске политике развоја МСП Значај институционе подршке и развоја државних програма за подршку МСПП у европском контексту Европска искуства кластера као модела оснивања и подстицања развоја малих и средњих предузећа Подршка организовању стручних предавања, процесима конкурсисања за фондове ЕУ и сл.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	200.000,00 РСД Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
Очекивани резултати пројекта	Повећање конкурентности МСПП, кроз већу примену ЕУ знања и иновација у производњи и пласману; развијена свест произвођача о потреби удруживања; постојање еколошке свести; развијена свест о потреби увођења стандарда производње;
Индикатори	Већа имплементација и сертификација система производње за излазак на тржиште ЕУ; Број одобрених пројеката на конкурсима (ЕУ; Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, пољопривреду, водопривреду и шумарство; других међународних институција и организација);
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање samozapošljavanja
Назив пројекта	Како направити бизнис план
Циљ пројекта	Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (старије особе особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, и жена). Један од најчешће коришћених термина у пословању, било да се ради о предузетницима, малим, средњим или великим предузећима, јесте бизнис план. Основни циљ овог пројекта је израда бизнис плана која подразумева квантитативно дефинисање намераваних активности предузећа у наредном периоду, анализу потребних ресурса за реализацију дефинисаног циља, сагледавање потенцијалних препрека и стварних могућности предузећа да се реализује планирани циљ, као и разматрање могућих ефеката на будући економски положај предузећа.
Кратак опис пројекта	Квалитетан бизнис план је основа сваког успешног посла. На курсу, корак по корак, предавачи пролазе кроз све маркетиншке, менаџерске и финансијске аспекте израде бизнис плана.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	- Да научи полазнике да овладају вештинама самосталне израде и анализе бизнис плана, - Да пружи знања, неопходна за израду бизнис плана.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Бизнис план утврђује тренутну позицију предузећа. Израда бизнис плана је развојни процес тестирања почетне пословне идеје, оцене њених реалних бизнис шанси у тржишном окружењу, пројекције реализације и начина остварења. Бизнис план је, документ који служи као стандард са којим се могу поредити текући резултати након што је посао стартао. Редовно поређење планираних и остварених активности дозвољава МСПП да идентификујете проблеме пре него што постану нерешиви (неуправљиви). Редовно поређење и корективне акције помажу МСПП да одрже посао на жељеном путу, ка остварењу постављеног циља.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

	Бизнис план је неопходан документ уколико желе да позајме капитал. Добро урађен бизнис план је најсигурнија гаранција способности МСПП да управља идејом. Бизнис план је значајан фактор који битно опредељује одлуку да ли ће МСПП бити одобрена средства која траже.
Индикатори	Број новозапослених лица
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности, и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања
Назив пројекта	Самозапошљавање за младе – „Млади предузетник“ и школа малог бизниса
Циљ пројекта	Циљ овог пројекта је да се кроз обуку младих за предузетништво и финансирање бизнис идеја, развије омладинско предузетништво и пружи подршка самозапошљавању и смањењу незапослености младих. Програмом је предвиђено да се млади обуче за покретање и вођење малог бизниса.
Кратак опис пројекта	Проблеми младих и њиховог запошљавања наведени су као приоритети у стратешким документима на свим нивоима одлучивања који делују у сектору запошљавања, али стиче се утисак да шира јавност није довољно информисана о проблемима са којим се сусреће ова популација. Незапосленост, а поготово незапослености младих мора се дати далеко већи приоритет на свим нивоима управљања и одлучивања те ће пројекат кроз своје активности настојати допринети подизању свести о важности ових питања.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка; Град Сомбор;
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка; Град Сомбор
Активности на пројекту	Правна подршка од стране локалне заједнице и РРА „Бачка“ у припреми бизнис планова за покретање сопственог бизниса; Учесници пројекта ће добити прилику да стекну сазнања која се тичу креирања пословне стратегије и пословног плана, организовања малог бизниса, области пореза и других обавеза према држави, процедуре покретања бизниса.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	200.000,00 РСД Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
Очекивани резултати пројекта	• Унапређење приступа младих услугама јавних служба за запошљавање, посебно њиховим активним мерама на тржишту рада; • Подршка запошљавању младих кроз сарадњу са приватним агенцијама за посредовање при запошљавању и другим актерима; • Подизање свести и информисање шире јавности о питањима младих.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатори	Број обучених младих људи
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања
Назив пројекта	Управљање финансијама МСПП
Циљ пројекта	Циљ пројекта „Управљање финансијама МСПП“ је да се власницима-менаџерима МСПП пружи подршка у управљању финансијама предузећа, са посебним фокусом на управљање готовином на дневном нивоу. Под управљањем готовином подразумева се начин на који се управља готовином или другом ликвидном имовином у циљу постизања личних финансијских циљева и финансијских циљева предузећа.
Кратак опис пројекта	Овај пројекат је усмерен на започињање и вођење бољег пословања путем јасног разумевања финансија и утицаја финансија на пословне одлуке. Значај управљања финансијама се огледа у две области и то: оперативном менаџменту где се извршавају финансијске одлуке, као и у стратешком менаџменту који обухвата планирање, организацију, управљање финансијским пословима. Грешке у управљању финансијама могу да доведу до негативних последица у области управљања технологијама, ресурсима, или кадровима.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	• Финансијска функција предузећа: Појам, задаци и организација; Финансијски циљеви предузећа; Структура система управљања финансијама предузећа. • Плански биланс успеха; Плански биланс стања; План новчаних токова; План дугорочних улагања. • Рацио анализа и рацио бројеви, Показатељи активности; Показатељи рентабилности; Остали рацио показатељи. • Финансијска анализа као инструмент управљања финансијама предузећа: Појам и врсте финансијске анализе; Биланс као подлога финансијске анализе; Финансијска равнотежа и неравнотежа; Анализа ликвидности и солвентности предузећа. • Биланс стања и кључни показатељи; Биланс успеха и кључни показатељи; Биланс новчаних токова и кључни показатељи. • Финансијско управљање обртним средствима у предузећу: Појам и облици обртних средстава; • Управљање готовином и потраживањима од купаца. Управљање залихама. •
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2 дана (14 часова)

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Стицање теоријско-аналитичких и примењених знања из области финансијског управљања предузећем и овладавање проблематиком везаном за савремени финансијски менаџмент са развијањем аналитичког и практичног начина размишљања и стицања способности за практичан рад МСПП.
Индикатори	Повећање алтернативних (додатних) извора прихода у сектору МСПП; повећање производње и продаје ових производа, широк спектар квалитетних производа и сл.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања
Назив пројекта	Развој предузетништва – “Женско предузетништво”
Циљ пројекта	Задржавање жена и младих на селу; равномернији регионални развој; подстицање одрживог руралног развоја.
Кратак опис пројекта	Пројекат „Развој предузетништва – “Женско предузетништво” ће бити реализован са циљем давања подршке јачању капацитета предузећа које воде жене, подршке старт-уп фирмама које оснивају жене млађе од 30 година и запошљавања младих жена. Досадашње искуство је показало да само обука, па чак ни финансијска подршка, нису довољни да се постане успешна предузетница. Учешћем у пројекту младе предузетнице ће добити додатну едукацију у сврху побољшања њихових предузетничких вештина и повећања шанси за успех и конкурентност њихових предузећа.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	Методологија обуке подразумева два вишедневна семинара (на теме: развој предузетничких вештина, рачуноводствене процедуре и развој тржишта), приступ учењу кроз рад и подршку ментора (успешних и искусних предузетница). Полазницама је на основу практичних искустава обезбеђена обука како да воде бизнис, и како да се супротставе изазовима прве године вођења бизниса.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	200.000,00 РСД Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
Очекивани резултати пројекта	Подизање конкурентности и стварање повољних услова за остајање руралне популације, посебно жена и младих, у сеоским срединама; одрживи рурални развој; равномерни регионални развој.
Индикатори	Број обучених жена предузетника
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности, и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.3 Осмислити програме за подстицање samozapošljavanja угрожених категорија на тржишту рада – лица са инвалидитетом, Роми, старији од 45 година и сл.)
Назив пројекта	Правне и фискалне регулативе и оснивање предузећа за МСПП
Циљ пројекта	Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, и жена). Правна и фискалне регулативе и оснивање предузећа је пројекат који се састоји од неколико модула који покривају све најбитније области потребне за правне и фискалне регулативе и покретање сопственог бизниса, или улазак у бизнис свет. Циљ пројекта је едукација на тему процедура отварања фирме и начина финансирања новог бизниса, као и профили личности људи који су предузетници, које вештине се од њих траже.
Кратак опис пројекта	Пројекат обухвата тематику од стварања идеје за посао, до њеног разрађивања, креирања бизнис плана и бизнис модела, анализе, потребних промена, до покретања посла који се заснива на тој идеји. Биће представљене вештине и особине ова особа треба да поседује, као и које су потешкоће на које ће наићи на свом путу у креирању профитабилног бизниса.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка; Град Сомбор;
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка.
Активности на пројекту	• Правна регулатива оснивања предузећа, • Фискална регулатива (Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, Упутство за обрачун бруто зарада), • Фискална регулатива (Закон о порезу на додату вредност, Закон о порезу на добит правних лица, Закон о порезу на промет непокретности). • Фактори који утичу на потребу прилагођавања променама: Интернационализација бизниса, Профил предузетника, Теорије о предузетништву, Правне основе бизниса, • Оснивање компанија: Животни циклус предузећа, Избор форме власништва, Организациони аспекти предузетништва, Менаџмент и предузетништво, Уговори и уговарање, Предузетнички инкубатори.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, талентованих лица...); Стицање основних знања из области бизниса и пословања и припрема кандидата за што ефикасније укључивање у савремене пословне токове
Индикатори	Број ново запослених лица
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.5 Организовати стручне едукације из европских интеграција и коришћења ЕУ фондова из области обновљивих извора за производњу енергије, заштите околине, и пољопривреде
Назив пројекта	Управљање пројектним циклусом
Циљ пројекта	Јачање конкурентности запослених у граду и МСПП
Кратак опис пројекта	Пројекат подразумева упознавање са методологијом израде пројекта и могућност финансирање из фондова Европске уније.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка, Развојна агенција Града Сомбора.
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка, Развојна агенција Града Сомбора.
Активности на пројекту	- Структура предлога пројекта и формирање партнерства, - Предлог пројекта: образложење циљева /потенцијални проблеми, - Логичка матрица пројекта, - Сарадња јавног, приватног и НВО сектора на пројекту, - Формулисање буџета.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Број одобрених пројеката на конкурсима (ЕУ; Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, пољопривреду, водопривреду и шумарство; других међународних институција и организација); Повећање конкурентности МСПП и произвођача;
Индикатори	Број одобрених пројеката на конкурсима (ЕУ; Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство; других међународних институција и организација);
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности, и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.1 Укључивање иновативних приступа преради, маркетингу и дистрибуцији локално гајених усева (нпр. прехрамбена индустрија) ради повећања вредности производа и извоза
Назив пројекта	Дефинисање и имплементација процеса продаје и маркетинга за МСПП
Циљ пројекта	Овај пројекат је намењен како менаџерима већ основаних предузећа тако и почетницима у пословању. Циљ пројекта је упознавање МСПП са основама маркетинга и продаје (проналажење и задржавање купаца, процес продаје, умрежавање, израда маркетинг плана као дела бизнис плана).
Кратак опис пројекта	Овај пројекта ће упознати МСПП са основним стратегијама маркетиншког планирања у МСПП, организацијом маркетинга у предузећима, и дефинисањем основних елемената маркетинг микса: производи, услуге, дистрибуција, цене. Успех у послу директно је везан за успех у продаји и стварање профита. Међутим, пре саме продаје неопходно је добро разумевање бизниса, конкуренције и тржишта на коме се такмичите за наклоност купца. Једина три начела продаје заједничка свим успешним продавцима су: добро познавање купаца и његових потреба, добро познавање производа/услуге, и развој осећаја посвећености и сигурности код купца.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Пројекта пружа МСПП едукацију усмерену на подручја управљања квалитетом, маркетиншке услуге и услуге развоја производа. Сва та подручја су кључна за МСПП. • Процена продаје и маркетинга: Како послује МСПП у односу на конкуренцију? • Анализа тржишта - разумевање тржишта (услуга за све МСПП из истог сектора) укључујући и обуку о спровођењу истраживања тржишта, • Практични маркетиншки план за управљање продајом и маркетиншким активностима (како задржати домаће тржиште или како се проширити на тржишта ЕУ). • Међународна продаја и маркетиншке услуге: Планирајте како постати извозник. Потрага за стратешким партнером (matchmaking) извоза и развој међународног пословања и преговори с новим партнерима. • Брендирање: Развој и изградња властитог бренда (укључујући и основни састав идентификације); дизајн/припрема основних промотивних материјала како би се допринело до циљаног клијента. • Е-трговина и Интернет страница: Покрените Интернет страницу као маркетиншки и продајни алат. Користите

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

	Интернет како бисте пронашли клијенте и понудили им своје производе или услуге.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Повећање продуктивности и конкурентности произвођача и МСПП;
Индикатори	Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту
Процена ризика	Недовољна знања МСПП
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.2. Промоција иновативности (информисање приватног сектора о могућности финансирања иновација од стране ЕУ и државе, институцијама које подржавају иноваторе и сл.)
Назив пројекта	Подизање иновативне способности МСПП
Циљ пројекта	Развој нових производа (више) додате вредности; диверсификација активности; раст запослености и прихода; равномернији регионални развој; подстицање одрживог привредног развоја;
Кратак опис пројекта	1. Развој боље повезаности између малих и средњих предузећа и организација које пружају подршку иновацијама; 2. Подстицање технолошких иновација у малим и средњим предузећима кроз обуке и рад са домаћим експертима; 3. Развој иновативних активности на локалном нивоу њихово интегрисање знам структуром на националном нивоу;
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	• Иновативно управљање - дијагностика и дефинисање приоритета; • Унапређење процеса производње; • Унапређење и развој производа; • Нове маркетинг шансе и приступ тржишту; • Развој и планирање иновативних пројеката, итд. •
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Подизање конкурентности МСП; повећање запослености МСП у руралним срединама и раст дохотка становништва; одрживи развој; равномерни регионални развој; Предузећа ће добити додатну подршку кроз повезивање са организацијама и иновационим мрежама, укључујући Европску мрежу предузетништва, које могу помоћи предузећима у проналажењу партнера у Европи и свету. Предузећа ће такође добити информације о локалним инфо-центрима у којима могу добити корисне информације за Развој својих иновативних активности, као и технолошким брокерима у Србији, који помажу компанијама и дефинишу своје захтеве за новим технологијама.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатори	Повећање алтернативних (додатних) извора прихода у сектору сектору МСПП; повећање производње и продаје ових производа, широк спектар квалитетних производа и сл.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.4 Унапредити планирање наступа на извозним тржиштима и генерално приближавање стандардима ЕУ
Назив пројекта	Изаз на јединствено европско тржиште и алати за проналажење пословних партнера у Европској унији
Циљ пројекта	Унапређење знања, компетентности и интереса МСПП за извоз и излазак на тржиште Европске уније.
Кратак опис пројекта	Наведене активности услуга везане су за унапређење пословања МСПП, кроз примену знања које се примењује у земљама Европске уније, усмерених на одрживи локални развој, и на могућност да МСПП постану још битнији сегмент у целокупном привредном систему АП Војводине, а уједно и равноправни учесници на међународном тржишту. Уважавајући значај који мала и средња предузећа имају у економији Србије и Европске уније, пројекат обезбеђује подршку стварању повољне климе за развој предузетништва у циљу повећања опште запослености, бруто друштвеног производа, продуктивности и извозних активности на територији коју покрива Град Сомбор.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Усвајање нових и ширење постојећих знања, као и значај јединственог европског тржишта за сектор МСПП, неопходни предуслови за извоз у Европску унију, доступни Интернет ресурси за добијање неопходних информација за проналажење партнера из ЕУ, доступни ресурси за добијање информација за финансирање МСПП.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикување материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Унапређење извоза МСПП
Индикатори	Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту
Процена ризика	Недовољна заинтересованост и информисаност МСПП
Евалуација	Годишњи извештај о броју узорака, уношење у електронску базу података, реализован извоз МСПП; Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.4 Унапредити планирање наступа на извозним тржиштима и генерално приближавање стандардима ЕУ
Назив пројекта	Систем менаџмента квалитетом: QMC
Циљ пројекта	Увод за све МСПП који се баве увођењем и применом система менаџмента квалитетом и њиховим управљањем према стандарду ИСО– овај пројекат обуке омогућава МСПП да покаже да испуњава обавезе у вези са квалитетом и задовољством купаца, као и са непрестаним унапређењем система менаџмента квалитетом. Његов циљ је да МСПП учесници стекну увид у сврху и захтеве стандарда ИСО 9001:2008 као алатке за унапређење пословања.
Кратак опис пројекта	Да би се МСПП и њихови пословни процеси унапредили уз помоћ система менаџмента квалитетом, неопходно је знање о стандардима серије ИСО 9000. Током овога курса, полазници добијају <i>know-how</i> за разумевање серије стандарда ИСО 9000, њихове правилне интерпретације и њихове примене у менаџменту квалитетом.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	• Циљеви, структура и садржај стандарда квалитета серије стандарда ИСО 9000, • Принципи менаџмента квалитетом, • Процесни модел система менаџмента квалитетом, • Анализа и интерпретација стандарда, • Унапређење и оптимизација система и процеса, • Законски оквири.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикување материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Пројектом ће полазници бити оспособљени да: • Разумеју и објасне сврху и структуру ИСО9001. • Имплементирају захтеве стандарда. • Објективно провере усаглашеност система менаџмента са захтевима ИСО 9001. • Спроведу интерну проверу, опишу задужења интерних проверача и улоге интерне провере у одржавању система менаџмента.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатори	Број уведених стандарда у складу са ЕУ смерницама.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.5 Улагати у знање и вештине запослених кроз ефикасно и практично применљиво знање
Назив пројекта	Стратегијски менаџмент за МСПП
Циљ пројекта	Сектор МСПП у Србији, иако најзначајнији сегмент привреде, са учешћем од 99.8% у укупном броју привредних субјеката, последњих година се доста споро развијао. Менаџмент МСПП у Србији суочава се са атипичном проблематиком у односу на менаџмент МСПП у ЕУ. Стратешки документ који је ЕУ усвојила 2008. године је Акт о малом бизнису или Закон о малим предузећима, који је овај сектор поставио у центар свих политичких и економских тема за брз и просперитетан развој. У том смислу је нашим менаџерима у Србији отежано пословање у односу на колеге из ЕУ, и решавање свих питања пословних услова везују за примену принципа Акта о малом бизнису и у Србији у што скоријем периоду. Менаџмент малог сектора у Србији пролази не само кроз период транзиционе кризе, већ и кроз период глобалне финансијске кризе, чиме се сужава маневарски простор за одржив ниво бизниса. Специфичности развоја МСПП сектора у Србији додатно отежавају положај и дефинисање стратегијског менаџмента.
Кратак опис пројекта	Дефинисање стратегијског менаџмента у МСПП као процеса успостављања мисије, циљева, развоја стратегије за постизање циљева и предузимања акција за реализацију циљева.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Пракса менаџмента људских ресурса у малим предузећима – презентација и дискусија Стратегијска анализа, формулисања стратегије, избор и имплементација стратегије. Дефинисање стратегије: ▪ Стратегија позиционирања (фокусирања) – позиционирање није сам производ/услуга већ виђено очима потрошача циљних сегмената, ▪ Трошкова стратегија – усредсређеност на ефикасност, краткорочан приступ, стабилност, несклоност ризицима, уско дефинисање пожељних способности и ограничене инвестиције у развој, ▪ стратегија диференцијације – креативност, висок ризик, дугорочна оријентација, шира специјализација, високе инвестиције у развој. Формулисање појединачне стратегије: ➤ Однос према конкуренцији, ➤ Утицај на законе у припреми, ➤ Однос са стејхолдерима и шерхолдерима, ➤ Снижавање трошкова пословања,

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

	➤ Избор технологије, ➤ Запошљавање радника.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	• Самостално вођење малог/средњег предузећа у динамичном пословном окружењу, • Владање техникама стратешког планирања, техникама обликовања тржишне мреже, • Мотивација запослених и управљање процесима рада, • Самостална анализа финансијских показатеља, • Планирање развоја предузећа у складу са окружењем, • Решавање проблема који се јављају у пракси на основу датих практичних решења.
Индикатори	Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту;
Процена ризика	Недовољна знања МСПП о значају стратегијског менаџмента
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.